

ψηφιακό μουσείο ΑΛΑΓΙΩΤΩΝ

Γεφυρώνοντας το φυσικό έκθεμα με την ψηφιακή εμπειρία Διεθνής Ημέρα Μουσείων 2026

Απολογισμός Δράσης

Η δράση της ALAYA για τη Διεθνή Ημέρα Μουσείων 2026, με τίτλο «Γεφυρώνοντας το φυσικό έκθεμα με την ψηφιακή εμπειρία», πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία το Σάββατο 16 και την Κυριακή 17 Μαΐου 2026 στον Χώρο Πολιτισμού ALAYA, σημειώνοντας εξαιρετική προσέλευση κοινού.

Οι επισκέπτες είχαν την ευκαιρία να περιηγηθούν στο Ψηφιακό Μουσείο Αλαγιωτών και, παράλληλα, να έρθουν σε άμεση επαφή με επιλεγμένα αυθεντικά εκθέματα από τις συλλογές του Συνδέσμου Αλαγιωτών, βιώνοντας στην πράξη τον διάλογο ανάμεσα στη φυσική παρουσία του αντικειμένου και τις δυνατότητες της ψηφιακής μουσειακής εμπειρίας.

Η ιδιαίτερα θετική ανταπόκριση των επισκεπτών ανέδειξε το ζωηρό ενδιαφέρον του κοινού για τη μικρασιατική μνήμη, την ιστορία των Αλαγιωτών και τους σύγχρονους τρόπους με τους οποίους η πολιτιστική κληρονομιά μπορεί να διασωθεί, να τεκμηριωθεί και να γίνει προσβάσιμη σε διαφορετικές γενιές. Η συνάντηση με τα αυθεντικά αντικείμενα, σε συνδυασμό με την περιήγηση στο Ψηφιακό Μουσείο, δημιούργησε ένα ουσιαστικό πεδίο εμπειρίας, συγκίνησης και διαλόγου γύρω από τη σχέση ανάμεσα στο υλικό τεκμήριο, την προσωπική μνήμη και την ψηφιακή αφήγηση.

Ιδιαίτερα σημαντική υπήρξε και η ανταπόκριση του Τύπου. Η δράση προβλήθηκε από σημαντικά τοπικά και αυτοδιοικητικά μέσα, όπως το ΧΤΥΠΟΣ online, το EKFRASI.net και το Zonews.gr, ενισχύοντας την παρουσία της ALAYA στην τοπική κοινότητα της Νέας Ιωνίας και αναδεικνύοντας τον ισχυρό μικρασιατικό χαρακτήρα της περιοχής. Ξεχωριστή βαρύτητα είχε η προβολή της δράσης από το ΑΘΗΝΟΡΑΜΑ, ένα από τα σημαντικότερα μέσα πολιτιστικής ενημέρωσης σε εθνικό επίπεδο, το οποίο παρουσίασε τη δράση στην κατηγορία «Τέχνες» και την ανέδειξε την Παρασκευή 15 Μαΐου στην κεντρική σελίδα της ενότητας, επιβεβαιώνοντας το ευρύτερο πολιτιστικό ενδιαφέρον της πρωτοβουλίας.

Στον πυρήνα της πρωτοβουλίας βρίσκεται το όραμα του Συνδέσμου Αλαγιωτών για την αξιοποίηση της τεχνολογίας ως μέσου ισότιμης πρόσβασης στη γνώση, στη λαϊκή τέχνη, στη λαογραφία, στην ιστορία και στον πολιτισμό των Αλαγιωτών, τόσο για το ευρύ κοινό όσο και για την επιστημονική και ερευνητική κοινότητα. Το Ψηφιακό Μουσείο Αλαγιωτών αποτελεί μια σύγχρονη, διαδραστική, δίγλωσση και προσβάσιμη από ΑμεΑ διαδικτυακή πλατφόρμα, η οποία αναπαράγει την εμπειρία ενός φυσικού μουσείου, προσφέροντας πρόσβαση σε συλλογές, εκθέματα και τεκμηριωμένο πολιτιστικό υλικό από την Αλάγια της Μικράς Ασίας. Αξιοποιώντας την πολιτιστική περιουσία του

Συνδέσμου, συμβάλλει παράλληλα στην ψηφιακή διάσωση και ανάδειξη πολύτιμων οικογενειακών κειμηλίων που ανήκουν σε ιδιώτες, ενώ σχεδιάζεται ως μια δυναμική πλατφόρμα, η οποία θα εμπλουτίζεται διαρκώς με νέα εκθέματα από αλαγιώτικες οικογένειες της Νέας Ιωνίας, αλλά και από Αλαγιώτες της Ελλάδας και της Κύπρου. Το έργο έχει λάβει την αιγίδα και τη χορηγία του Υπουργείου Πολιτισμού, ενώ κατασκευάστηκε και υποστηρίζεται από την /DEV/NULL Cultural Management.

Οι συλλογές του Ψηφιακού Μουσείου Αλαγιωτών αναπτύσσονται σε θεματικές κατηγορίες που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα της υλικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς: από την ενδυμασία, τα κοσμήματα και τα αντικείμενα καθημερινής ζωής, έως τα εργαλεία κλωστοϋφαντουργίας και βιοπορισμού, τα εκκλησιαστικά αντικείμενα, τα βιβλία, τις φωτογραφίες, τα έγγραφα και χειρόγραφα, το αρχείο του Συνδέσμου Αλαγιωτών, τα νομίσματα, τις ηχογραφήσεις και τα έθιμα.

Το Ψηφιακό Μουσείο Αλαγιωτών προσφέρει στον επισκέπτη ένα ολοκληρωμένο περιβάλλον γνωριμίας και μελέτης κάθε εκθέματος, συνδυάζοντας την αισθητική εμπειρία με την τεκμηριωμένη πληροφορία. Κάθε αντικείμενο παρουσιάζεται μέσα από φωτογραφίες εξαιρετικά υψηλής ευκρίνειας, οι οποίες επιτρέπουν λεπτομερή παρατήρηση μέσω εργαλείων μεγέθυνσης (zoom tools), αναλυτική περιγραφή και ιστορική ερμηνεία. Παράλληλα, συνοδεύεται από βασικά τεκμηριωτικά στοιχεία (object data), όπως αριθμό καταγραφής (inventory number), χρονολόγηση (date), υλικό κατασκευής (materials/ingredients), διαστάσεις (dimensions) και προέλευση (provenance). Ο επισκέπτης μπορεί να εξερευνήσει το έκθεμα μέσω τρισδιάστατου μοντέλου (3D model) και ειδικής λειτουργίας εμβάθυνσης (Deer View), αποκτώντας τη δυνατότητα μιας πιο άμεσης, αναλυτικής και διαδραστικής θέασης του αντικειμένου, πέρα από τα όρια της συμβατικής μουσειακής παρουσίασης.

Το Μουσείο είναι προσβάσιμο μέσω της ιστοσελίδας του Συνδέσμου Αλαγιωτών, στο alaya.gr, καθώς και απευθείας στη διεύθυνση alaya.gr/digitalmuseum.

Γεφυρώνοντας το φυσικό έκθεμα με την ψηφιακή εμπειρία

Κατά τη διάρκεια της δράσης αξιοποιήθηκαν επιλεγμένα εκθέματα από τις συλλογές του Συνδέσμου Αλαγιωτών, τα οποία οι επισκέπτες είχαν τη δυνατότητα να παρατηρήσουν από πολύ κοντά και από όλες τις πλευρές, ερχόμενοι σε άμεση επαφή με την υλικότητα, την κλίμακα και τις λεπτομέρειές τους. Παράλληλα, τα ίδια εκθέματα παρουσιάζονταν μέσα από το Ψηφιακό Μουσείο Αλαγιωτών, προσφέροντας τη δυνατότητα σύγκρισης ανάμεσα στη φυσική θέαση και την ψηφιακή εμπειρία. Στο πλαίσιο αυτό, οι επισκέπτες κλήθηκαν να περιγράψουν τη βιωματική τους ανταπόκριση απέναντι στο φυσικό και το ψηφιακό έκθεμα και να αξιολογήσουν τους δύο διαφορετικούς τρόπους προσέγγισης της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ειδικότερα, τα τέσσερα εκθέματα που αξιοποιήθηκαν στη δράση ήταν τα εξής:

- **Παραδοσιακή γυναικεία φορεσιά**

Κωδικός: 2685

URL: <https://alaya.gr/digitalmuseum/object/2685/>

Χαρακτηριστικό δείγμα γιορτινής και γαμπριάτικης ενδυμασίας των Ελληνίδων της Αλάγιας, η φορεσιά συνδυάζει υφαντά, μεταξωτά και βαμβακερά υφάσματα με χρυσοκλωστή, χρυσό γαϊτάνι και στοιχεία μικρασιατικής ραπτικής. Αποτελεί πολύτιμο τεκμήριο ταυτότητας, οικογενειακής μνήμης και προικικής παράδοσης, μεταφέροντας την αισθητική και την ιστορική εμπειρία των Αλαγιωτών μετά τον ξεριζωμό του 1922. Παραχωρήθηκε ευγενικά για τη δράση από το Λαογραφικό Μουσείο του ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ. Δήμου Νέας Ιωνίας.

- **Εκκλησιαστικός σταυρός**

Κωδικός: 1307

URL: <https://alaya.gr/digitalmuseum/object/1307/>

Εκκλησιαστικός σταυρός ευλογίας του 19ου αιώνα, διασωσμένος από τον Ιερό Ναό Αρχαγγέλων στο Κάστρο της Αλάγιας. Ξεχωρίζει για τη λεπτοδουλεμένη μεταλλοτεχνία του, τις μικρογραφίες ιερών μορφών, τις ναόσχημες διακοσμητικές απολήξεις και τον βυζαντινό αετό στην κορυφή. Παραχωρήθηκε στη συλλογή του Συνδέσμου Αλαγιωτών από τον Κώστα Οικονομίδα και εκτίθεται στον Χώρο Πολιτισμού ALAYA.

- **Σταυρός αγιασμού**

Κωδικός: 1224

URL: <https://alaya.gr/digitalmuseum/object/1224/>

Σταυρός αγιασμού από τον Ιερό Ναό Αρχαγγέλων στο Κάστρο της Αλάγιας, διασωσμένος από τον ιερέα Κωνσταντίνο Οικονομίδα κατά τον διωγμό. Πρόκειται για έργο εκκλησιαστικής μεταλλοτεχνίας των αρχών του 20ού αιώνα, με μπρούτζινη χύτευση, ένθετες πλάκες από φίλντισι και διακόσμηση με φυτικά και νεοβυζαντινά μοτίβα. Παραχωρήθηκε στη συλλογή

του Συνδέσμου Αλαγιωτών από τον Κώστα Οικονομίδη και εκτίθεται στον Χώρο Πολιτισμού ALAYA.

- **Κάλυμμα Ευαγγελίου**

Κωδικός: 1214

URL: <https://alaya.gr/digitalmuseum/object/1214/>

Αργυρό κάλυμμα Ευαγγελίου από τον Ιερό Ναό Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης, εντός του Κάστρου της Αλάγιας. Αποτελεί εξαιρετικό δείγμα μικρασιατικής αργυροχοΐας των αρχών του 20ού αιώνα, με ανάγλυφη και σφυρήλατη διακόσμηση, οργανωμένη σε εικονογραφικά πλαίσια με σκηνές από την Καινή Διαθήκη. Παραχωρήθηκε στη συλλογή του Συνδέσμου Αλαγιωτών και εκτίθεται στον Χώρο Πολιτισμού ALAYA.

Η εμπειρία της δράσης ανέδειξε με ιδιαίτερα ουσιαστικό τρόπο τη συμπληρωματική σχέση ανάμεσα στο φυσικό έκθεμα και την ψηφιακή του παρουσίαση. Οι επισκέπτες είχαν τη σπάνια δυνατότητα να δουν από πολύ κοντά αυτά τα σημαντικά κειμήλια της συλλογής και να έρθουν σε άμεση επαφή με την υλικότητα, την κλίμακα και την αυθεντικότητά τους. Παράλληλα, όμως, διαπίστωσαν ότι πολλές από τις λεπτομέρειες της κατασκευής, της διακόσμησης και της τεχνικής επεξεργασίας των αντικειμένων παρέμεναν δύσκολα ορατές με γυμνό μάτι, ακόμη και με προσεκτική παρατήρηση, ειδικό φωτισμό ή από πολύ μικρή απόσταση. Αντίθετα, **μέσα από το Ψηφιακό Μουσείο, οι φωτογραφίες εξαιρετικά υψηλής ευκρίνειας και τα εργαλεία μεγέθυνσης (zoom tools) επέτρεψαν στους επισκέπτες να εξερευνήσουν τη λεπτοδουλειά των εκθεμάτων με τρόπο αναλυτικό, αποκαλυπτικό και εντυπωσιακό.** Η σύγκριση αυτή ανέδειξε τη δύναμη των ψηφιακών εργαλείων όχι ως υποκατάστατο της φυσικής εμπειρίας, αλλά ως πολύτιμο συμπλήρωμά της, που διευρύνει την πρόσβαση, την κατανόηση και την απόλαυση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Καταγράφηκαν και πρόσθετες παρατηρήσεις από ορισμένους επισκέπτες, οι οποίες ανέδειξαν επιμέρους δυνατότητες της ψηφιακής μουσειακής εμπειρίας. Η ηθοποιός, Καλλιτεχνική Διευθύντρια του θεάτρου «Ελεύθερη Έκφραση» και Δημοτική Σύμβουλος Νέου Ηρακλείου, κ. Μαίρη Ιγγλέση, επισήμανε ότι το Ψηφιακό Μουσείο προσφέρει την άνεση του χρόνου: ο επισκέπτης μπορεί να σταθεί σε κάθε έκθεμα χωρίς πίεση, να επιστρέψει όσες φορές επιθυμεί και να περιηγηθεί στο Μουσείο οποιαδήποτε στιγμή. Αντίστοιχα, η κ. Δήμητρα Φίλιππα, Γραμματέας του Δ.Σ. του Συλλόγου Ποντίων Νέας Ιωνίας «Η Σινώπη», υπογράμμισε τη σημασία της ύπαρξης ψηφιακής εκδοχής για κάθε μουσείο, καθώς δίνει τη δυνατότητα στον επισκέπτη να προετοιμαστεί πριν από τη φυσική επίσκεψη, να γνωρίσει καλύτερα τα εκθέματα και να έχει πρόσβαση σε πλουσιότερη τεκμηρίωση από αυτήν που συνήθως προσφέρουν οι συνοδευτικές καρτέλες σε μια ατομική περιήγηση.

Ο Σύνδεσμος Αλαγιωτών ευχαριστεί θερμά όλους όσοι συμμετείχαν στη δράση και συνέβαλαν με την παρουσία, τις παρατηρήσεις και την ενεργό ανταπόκρισή τους στην επιτυχή υλοποίησή της.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες απευθύνονται στον κ. Δημήτρη Ανθόπουλο, Πρόεδρο του Δ.Σ. του Συλλόγου Ποντίων Νέας Ιωνίας «Η Σινώπη», στον κ. Γιάννη Τόγια, ο οποίος εκπροσώπησε την κ. Ηρώ Κιουμερτζόγλου, υπεύθυνη του Κατηχητικού του Ι.Ν. Αγίου Παντελεήμονος Αχαρνών, στην κ. Κυριακή Μπρόλιου, Πρόεδρο της Πολιτιστικής Ένωσης Μικρασιατών Νέας Ιωνίας «Η Καππαδοκία», στον ιατροδικαστή και τ. Προϊστάμενο της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας Αθηνών, κ. Φίλιππο Κουτσάφτη, καθώς και στον κ. Παντελή Γιαγιτζόγλου, Κοσμήτορα του Δ.Σ. του Συνδέσμου Αλαγιωτών. Η ουσιαστική συμμετοχή τους, ο σημαντικός χρόνος που αφιέρωσαν στη δράση και η

συστηματική συνεργασία τους συνέβαλαν καθοριστικά στην πληρέστερη καταγραφή, παρατήρηση και αξιολόγηση της εμπειρίας που αποτέλεσε τον πυρήνα της δράσης.

Επίσης, ο Σύνδεσμος Αλαγιωτών ευχαριστεί ζεστά τον κ. Ηρακλή Γκότση, Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης του Δήμου Νέας Ιωνίας και τ. Δήμαρχο της πόλης, καθώς και τον κ. Λουκά Χριστοδούλου, συγγραφέα, ερευνητή του Μικρασιατικού Πολιτισμού, Πρόεδρο του ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ. Νέας Ιωνίας και Πρόεδρο της Ένωσης Σπάρτης Μικράς Ασίας, οι οποίοι τίμησαν με την επίσκεψή τους τον Σύνδεσμο και τη δράση.

Τέλος, ευχαριστεί την κ. Παρασκευή Καλογεράκη, φιλόλογο και σκηνοθέτιδα, υπεύθυνη επιμέλειας του Ψηφιακού Μουσείου, και τον κ. Νίκο Ζαφειρόπουλο, εικαστικό φωτογράφο και υπεύθυνο ψηφιοποίησης του Μουσείου, οι οποίοι ανέλαβαν εθελοντικά τον σχεδιασμό, την οργάνωση και την υλοποίηση της δράσης.

Ο Σύνδεσμος Αλαγιωτών εκφράζει την ευγνωμοσύνη του προς το Υπουργείο Πολιτισμού και, ειδικότερα, προς τη Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, για τη στήριξη του Ψηφιακού Μουσείου Αλαγιωτών.

Πάνω από όλα, όμως, ευχαριστεί από καρδιάς όλες τις Αλαγιώτισσες και όλους τους Αλαγιώτες, εντός και εκτός συνόρων, που στήριξαν το έργο και συνεχίζουν να το τροφοδοτούν με νέα εκθέματα, τεκμήρια, μαρτυρίες και στοιχεία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. Η συμβολή τους ενισχύει την επιστημονική και ακαδημαϊκή έρευνα, υπηρετεί τους πολιτιστικούς σκοπούς του Συνδέσμου και κρατά άσβεστη τη Μνήμη της αγαπημένης μας πατρίδας, της Αλάγιας της Μικράς Ασίας και των προγόνων μας.

